Raadsvoorstel

Onderwerp:	Vaststelling Participatieverordening gemeente Diemen 2027 en intrekking Inspraakverordening
Datum:	6 oktober 2026
Portefeuillehouder:	E. Boog
Team:	Communicatie, participatie en marketing
Steller:	I. Voet

Gevraagde beslissing:

1. Vaststellen van de Participatieverordening gemeente Diemen 2027.
2. Intrekken van de Inspraakverordening gemeente Diemen.

Relevante achtergrondinformatie

Voorgeschiedenis

Op 1 januari 2025 is de Wet versterking participatie op decentraal niveau (Wvpon) in werking getreden. Deze wet verplicht gemeenten uiterlijk op 1 januari 2027 te beschikken over een participatieverordening waarin participatie en het uitdaagrecht zijn geregeld.

De gemeente Diemen beschikt momenteel over de Inspraakverordening gemeente Diemen. Deze verordening regelt inspraak bij gemeentelijke besluitvorming, maar bevat geen regeling voor participatie in bredere zin of voor het uitdaagrecht.

De gemeenteraad heeft in januari 2022 het participatiekader ‘Voor en met Diemen’ vastgesteld. In dit kader zijn de visie, uitgangspunten en werkwijze voor participatie binnen de gemeente vastgelegd. De voorliggende Participatieverordening gemeente Diemen 2027 sluit hierbij aan en geeft invulling aan de wettelijke verplichtingen uit de Wvpon.

Concrete aanleiding

De Wvpon verplicht gemeenten uiterlijk op 1 januari 2027 te beschikken over een participatieverordening waarin participatie en het uitdaagrecht zijn geregeld. Met de voorliggende Participatieverordening gemeente Diemen 2027 geeft de gemeente invulling aan deze wettelijke verplichting. De verordening sluit aan bij het door de gemeenteraad vastgestelde participatiekader ‘Voor en met Diemen’ en vervangt de huidige Inspraakverordening gemeente Diemen.

Inhoud en onderbouwing

Beslispunt 1 - Vaststellen van de Participatieverordening gemeente Diemen 2026

Met dit besluit stelt de gemeenteraad de Participatieverordening gemeente Diemen 2027 vast. De verordening geeft uitvoering aan de wettelijke verplichtingen uit de Wvpon.

Argumenten en keuzemogelijkheden beslispunt 1

Met de vaststelling van de Participatieverordening gemeente Diemen 2027 beschikt de gemeente over een juridisch kader voor participatie en het uitdaagrecht, overeenkomstig de eisen uit de Wet versterking participatie op decentraal niveau. De verordening sluit aan bij het door de gemeenteraad vastgestelde participatiekader ‘Voor en met Diemen’, waarin de visie, uitgangspunten en werkwijze voor participatie zijn vastgelegd. Daarmee wordt aangesloten op de bestaande Diemense praktijk, waarin participatie een vast onderdeel vormt van beleidsvorming en uitvoering en ruimte bestaat voor maatwerk afhankelijk van het onderwerp en de doelgroep. Daarmee blijft ook ruimte bestaan voor

uiteenlopende vormen van participatie, waaronder kinderparticipatie, jongerenparticipatie en participatie van adviesraden. Zo kunnen inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties op een passende manier betrokken blijven bij onderwerpen die hen raken.

De verordening vormt samen met het participatiekader en de 'Nadere regels participatie en uitdaagrecht gemeente Diemen 2027' een samenhangend geheel. De verordening bevat de juridische kaders, het participatiekader beschrijft de inhoudelijke uitgangspunten en werkwijze en de nadere regels bevatten de uitwerking van het uitdaagrecht. Het vaststellen van deze nadere regels is een bevoegdheid van het college. De door het college vastgestelde nadere regels zijn ter kennisname bij dit voorstel gevoegd.

Kanttekeningen en/of risico's beslispunt 1
De voorliggende verordening is gebaseerd op het basis VNG-model. In dit model worden de wettelijke minimumeisen geregeld. Voor Diemen is hiervoor gekozen omdat de visie, uitgangspunten en werkwijze voor participatie reeds zijn vastgelegd in het door de gemeenteraad vastgestelde participatiekader 'Voor en met Diemen', dat van toepassing blijft op participatie binnen de gemeente.

De voorliggende verordening sluit aan op de bestaande Diemense praktijk, biedt ruimte om de werkwijze rond participatie verder te ontwikkelen en maakt het mogelijk om op basis van toekomstige ervaringen en evaluaties te bepalen of een verdere integratie van het participatiekader en de verordening wenselijk is.

Beslispunt 2 - Intrekken van de Inspraakverordening gemeente Diemen
Met dit besluit wordt de huidige Inspraakverordening gemeente Diemen ingetrokken. De inspraakverordening wordt vervangen door de Participatieverordening gemeente Diemen 2027.

Argumenten en keuzemogelijkheden beslispunt 2
De huidige Inspraakverordening gemeente Diemen voorziet uitsluitend in inspraak bij gemeentelijke besluitvorming. Met de vaststelling van de Participatieverordening gemeente Diemen 2027 beschikt de gemeente over een actueel kader voor participatie en het uitdaagrecht dat aansluit bij de wettelijke verplichtingen uit de Wvpon. Voor reeds gestarte inspraak- en participatieprocedures is in de participatieverordening overgangsrecht opgenomen, zodat de rechtszekerheid voor lopende trajecten is gewaarborgd.

Kanttekeningen en/of risico's beslispunt 2
De intrekking van de Inspraakverordening gemeente Diemen leidt niet tot juridische of praktische knelpunten, omdat de Participatieverordening gemeente Diemen 2027 hiervoor in de plaats treedt en voor lopende procedures overgangsrecht is opgenomen.

Verbinding met andere onderdelen
Maatschappelijk effect
Met de Participatieverordening gemeente Diemen 2027, de 'Nadere regels participatie en uitdaagrecht gemeente Diemen 2027' en het participatiekader 'Voor en met Diemen' beschikt de gemeente over een samenhangend kader voor participatie en het uitdaagrecht. Hiermee wordt vastgelegd hoe inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en op welke wijze initiatiefnemers gebruik kunnen maken van het uitdaagrecht.

Door participatie structureel onderdeel te maken van de beleidsvorming krijgen inwoners en maatschappelijke partijen meer mogelijkheden om mee te denken over onderwerpen die hen raken.

Daarnaast biedt het uitdaagrecht inwoners en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid een verzoek in te dienen om de uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen. De verordening en nadere regels bieden hiervoor een duidelijk kader voor indiening, beoordeling en uitvoering.

Het bevoegd gezag – het college of de gemeenteraad – bepaalt of een initiatief in het kader van het uitdaagrecht toegekend wordt of niet. De reikwijdte is verwoord in de verordening en nadere regels. Sommige taken lenen zich niet voor uitvoering door derden. Dat kan gaan om bevoegdheden die uitsluitend bij de gemeente zijn ondergebracht, zoals vergunningverlening of handhaving, of om taken die dermate complex of integraal zijn dat deze niet aan derden overgelaten kunnen worden, zoals een gebiedsontwikkeling.

Financieel
Aan de vaststelling van de participatieverordening en de intrekking van de inspraakverordening zijn geen directe incidentele of structurele financiële gevolgen verbonden. Wanneer voor de uitvoering van participatie of begeleiding van een verzoek op grond van het uitdaagrecht financiële middelen gevraagd worden, worden deze afzonderlijk in beeld gebracht en betrokken bij de besluitvorming. Eventuele financiële gevolgen worden verwerkt binnen de reguliere planning- en controlcyclus.

Juridisch
De Participatieverordening gemeente Diemen 2027 geeft uitvoering aan de verplichtingen uit Wvpon. Met de vaststelling van deze verordening voldoet de gemeente aan de wettelijke verplichting om regels vast te stellen over participatie en het uitdaagrecht. De verordening sluit aan bij het door de gemeenteraad vastgestelde participatiekader ‘Voor en met Diemen’ en vormt het juridische kader voor participatie en het uitdaagrecht binnen de gemeente. De nadere uitwerking van het uitdaagrecht is opgenomen in de ’Nadere regels participatie en uitdaagrecht gemeente Diemen 2027’.

Met de intrekking van de Inspraakverordening gemeente Diemen vervalt het huidige juridische kader voor inspraak. Voor lopende inspraak- en participatieprocedures is in de participatieverordening overgangsrecht opgenomen, zodat deze procedures op zorgvuldige wijze kunnen worden afgerond.

Duurzaamheid
n.v.t.

Communicatie
Na vaststelling door de gemeenteraad wordt de Participatieverordening gemeente Diemen 2027 gepubliceerd op overheid.nl. De verordening wordt daarnaast beschikbaar gesteld via de gemeentelijke website. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden via de gebruikelijke communicatiekanalen geïnformeerd over de inwerkingtreding van de verordening.

Participatie
De uitgangspunten voor participatie zijn eerder, bij de totstandkoming van het participatiekader ‘Voor en met Diemen’, met inwoners en andere betrokkenen besproken en vervolgens door de gemeenteraad vastgesteld. De voorliggende Participatieverordening gemeente Diemen 2027 sluit aan bij dit kader en bevat geen nieuwe beleidsmatige uitgangspunten voor participatie. Omdat de verordening uitvoering geeft aan wettelijke verplichtingen en aansluit op reeds vastgesteld beleid, heeft geen participatietraject plaatsgevonden voor de totstandkoming van de verordening.

Uitvoering en vervolg
De uitvoering van participatie is een verantwoordelijkheid van de gehele gemeentelijke organisatie. Initiatieven worden gecoördineerd vanuit team Communicatie, Participatie en Marketing.

Na besluitvorming door de gemeenteraad wordt de verordening met bijlagen gepubliceerd, waarna deze per 1 januari 2027 in werking treedt. Vanaf die datum worden participatietrajecten en verzoeken op grond van het uitdaagrecht ingevuld overeenkomstig de verordening, bijbehorende nadere regels en het gemeentelijk beleidskader.

Over de uitvoering van de verordening wordt gerapporteerd via de reguliere planning- en controlcyclus.

Bijlagen
- Bijlage 1: Participatieverordening gemeente Diemen 2027
- Bijlage 2: Nadere regels participatie en uitdaagrecht gemeente Diemen 2027
- Bijlage 3: Participatiekader ‘Voor en met Diemen’

Burgemeester en wethouders van Diemen,

de secretaris, G.T. Wildeman	de burgemeester, E. Boog

Gemeente Diemen

Raadsbesluit

Onderwerp: Vaststelling Participatieverordening gemeente Diemen 2027 en intrekking Inspraakverordening

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 6 oktober 2026

Besluit

1. Vaststellen van de Participatieverordening gemeente Diemen 2027.
2. Intrekken van de Inspraakverordening gemeente Diemen.

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 12 november 2026,

De voorzitter, De griffier,